

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

ОСНОВИ ЖУРНАЛІСТИКИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ

**для студентів кафедри журналістики
Ужгородського національного університету**

Ужгород
2023

УДК 070(076)
Б-59

Основи журналістики: навчально-методичний посібник для проведення лабораторних занять (для студентів кафедри журналістики) / Укл. Бідзіля Ю. М., Толочко Н. В. Ужгород, 2023. 46 с.

Рецензенти:

Шаповалова Г. В., кандидат філологічних наук, доцент

Шебештян Я. М., кандидат філологічних наук, доцент

Відповідальний за випуск:

Соломін Є. О., завідувач кафедри журналістики,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент

Рекомендовано до друку

вченою радою філологічного факультету

ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Протокол № 9 від 28 червня 2023 р.

© Юрій Бідзіля, Наталія Толочко

ВСТУП

Курс «Основи журналістики» є одним із основних у структурі освітньої програми для підготовки майбутніх журналістів, рекламистів та піарників. Студенти здобувають базові знання про специфіку журналістської діяльності, функціонування різних медіа, роботу з інформацією відповідно до журналістських стандартів. Навчальна дисципліна має практичне спрямування, адже з перших занять студенти працюють із новинними повідомленнями, виконують творчі роботи, здобувають важливі комунікативні навички.

Метою є виробити у студентів на теоретичному й практичному рівні знання і наукову систему поглядів про розвиток журналістики в різні періоди історії людської спільноти та на сучасному етапі; дати розуміння особливостей основних видів ЗМК (газетно-журнальної періодики, радіо, телебачення, онлайн-журналістики) крізь функціональну, жанрово-стилістичну та організаційну площину. Навчити студентів працювати з джерелами інформації, створювати точні й збалансовані новинні матеріали, готувати інформаційний продукт для друкованих (газети, журнали, інформаційні агенції) електронних (радіо, телебачення, інтернет) мас-медіа.

Навчальна дисципліна «Основи журналістики» розрахована на один семестр та передбачає комплексне вивчення основних понять журналістики, періодів розвитку медіа, формування загальної теорії комунікації, моделей комунікації. Ознайомлює студентів із змістом основних принципів історії та теорії журналістики, основами соціальних комунікацій. Дисципліна не має передумов, оскільки вивчається на першому курсі, у першому семестрі.

Особливістю «Основ журналістики» є те, що під час навчання студенти створюють індивідуальний та колективний інформаційний продукт для різних видів медіа: 1) аналізують матеріали та комплексно представляють результати в огляді преси; 2) створюють 3-5 власних публікацій для університетських платформ «Media Vista», сайт кафедри журналістики, «Медіацентр УжНУ»; онлайн-вих, газетних видань Закарпаття та України загалом; 3) виготовляють двосторінкову газету формату А3; 4) готуються до роботи на телебаченні завдяки вправі «Слово», подаючи інформацію на обрану тему в ролі телеведучого (-ої); 5) записують і монтують колективну радіопрограму, самостійно обираючи формат і тематичне спрямування. Такий підхід закладає фундамент для підготовки універсального

журналіста, що отримає ази роботи у різних видах ЗМІ. У майбутньому кожна з цих навичок буде вдосконалена у рамках вивчення друкованої, радіо-, телевізійної та онлайнної медіакомунікації.

Відтак у процесі створення огляду преси студенти знайомляться з відповідним жанром, навчаються відбирати й аналізувати інформацію та викладати основну суть розлогого матеріалу кількома реченнями. Майбутні журналісти опрацьовують 3-5 номерів одного видання чи різних газет або новинні стрічки якісних ЗМІ за тиждень. У процесі аналізу вказують точну (-і) дату (-и) огляду й виходу публікацій, виділяють тематичні блоки, наприклад: суспільно-політичний, економічний, культурно-мистецький, спортивний. Текст огляду має бути логічним зв'язним, містити лаконічний вступ і підсумок. Огляд презентують на парі перед групою.

Для написання авторських матеріалів і їхньої публікації в онлайнних, газетних виданнях студенти самостійно чи з допомогою викладача шукають інформаційні приводи, збирають та опрацьовують фактаж, створюють актуальні тексти, готують до них фото і відео. Важливою частиною цього завдання є комунікація з редакцією з метою публікації. Майбутні медійники самостійно звертаються до редакторів, журналістів, спілкуються з ними для досягнення результату, а відтак налагоджують перші контакти з медіа.

На «Основах журналістики» студенти здобувають навички створення повноцінного авторського видання з власною назвою – двосторінкової друкованої газети довільної тематики з чіткою інформаційною концепцією і призначенням для цільової аудиторії. У процесі розробки видання медійники опановують верстку, основи дизайну, навчаються відбирати, поєднувати матеріали на шпальті, а також займаються промоцією творчого продукту – презентують спочатку ідею газети, а потім і готовий медіапродукт у групі.

Вправа «Слово» готує студентів до усної публічної комунікації та роботи в кадрі. На початку семестру викладач пропонує перелік слів зі суспільно-політичної сфери, культури, журналістики або неологізмів, як-от: дипфейк, радіоблог, лонгрид, індиферентність, інфодемія, хайп, шовінізм, голод, демагогія, карантин тощо. Обравши одне слово з переліку, студенти готують доповіді та виголошують їх у групі. Під час виступу тривалістю 5-7 хв. не можна користуватися гаджетами, записами чи іншими підказками. Важливим етапом є створення тексту, що має логічну будову, яка ґрунтується на фактах, містить цікаві приклади, а зміст легко запам'ятовується аудиторією. Звісно, виступ повинен бути грамотним,

виголошеним літературною мовою з дотриманням орфоепічних та акцентуаційних норм.

Навички роботи в мініредакції студенти здобувають під час створення радіопакету тривалістю до 10 хв. Цей різновид творчої роботи передбачає поєднання голосу репортера з іншими аудіоелементами, такими як звукові фрагменти (синхрони, джінгли, музичні відбивки та ін.), матеріалами в різних жанрах (інтерв'ю, звіт, репортаж, радіоогляд, радіоповідомлення тощо), музикою. Назви радіостанції та радіопакету, формат і проблемно-тематичне наповнення студенти розробляють самостійно. Можлива, до прикладу: імітація ранкового, денного чи вечірнього прямого ефіру, святкова радіопрограма, інформаційний випуск, а за тематикою – розважальна, мистецька, спортивна, музична, екологічна тощо. Крім того, студенти самостійно розподіляють функції. Створення радіопакету починають з ідеї, розробки сценарію, затим відбувається запис у студії, монтаж випуску, його промоція у студентській аудиторії та соціальних мережах.

Щоб полегшити процес підготовки підсумкових матеріалів та зацікавити студентів, мотивувати їх роботи, викладачі курсу організують для студентів заняття у форматі майстер-класів у редакції газети «Погляд», телерадіостудії, а також проводять зустрічі у пресклубі – за участі журналістів, дизайнерів, медіааналітиків, фотографів тощо. Крім того, на підсумкове заняття – презентацію готових матеріалів запрошують стейкхолдерів.

Курс розроблено з урахуванням вітчизняних особливостей системи медіаосвіти та нових викликів на ринку праці, а також завдяки досвіду закордонного стажування у медійних організаціях та освітніх закладах (BBC, FOJO, EJTA, Університет Бат Спа в Англії, Університет Лінея у Швеції, Університет ім. Адама Міцкевича у Познані (Польща), Університет св. Кирила і Мефодія в Трнаві (Словаччина).

Отже, у результаті опанування навчальної дисципліни «Основи журналістики» студенти будуть уміти: створювати інформаційний продукт для медіааудиторії; шукати, здобувати, опрацьовувати інформацію з різних джерел, критично мислити, аналізувати повідомлення, розрізняти факти та судження; працювати в команді для досягнення певної мети.

У методичному посібнику подаємо теоретичні питання лекційних занять, завдання до лабораторних та додаткові матеріали для глибшого засвоєння курсу.

ТЕМИ І ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ ТА ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Пражурналістські явища, прообрази газет та попередники масово-комунікаційної діяльності

План

1. Прообрази сучасних газет у Давньому Єгипті.
2. Зародження журналістики у Давній Греції.
3. Прообрази газет у Давньоримській імперії.
4. Інформаційні листки в стародавньому Китаї.
5. Попередники газет у середньовічній Європі.
6. Перші регулярні періодичні видання.
7. Початки медіадіяльності в Чехії, Словаччині, Угорщині, Польщі.
8. Зародження журналістики в Англії й на Американському континенті.

Презентація до теми – URL:

<https://prezi.com/view/BlijyW05IPnDsdwKlebOr/>.

Лабораторні завдання

1. Вправа «Пошук і збір інформації». Упродовж перерви поспілкуватися зі студентами, викладачами в університеті. Зібрати новини, про які говорять у внз. Записати повідомлення на інтерактивній дошці «Padlet» (URL: <https://padlet.com>). Підготувати випуск новин. Презентувати в групі.
2. Переглянути запропонований викладачем випуск газети / журналу. Обрати з нього актуальні повідомлення і розповісти про них так, щоб зацікавити інших студентів. Подати свою розповідь у відеоформаті на платформі «Flip» (URL: <https://flip.com/>).
3. Підготувати історію про розвиток медіа у певній частині світу чи в країні, використовуючи піктографічне письмо. Використати лише зображення, символи.
4. Опрацювати розділ «Еволюція медіа» на сайті «Медіадрайвер» (URL: <http://mediadriver.online/>).
5. Виконати тестові завдання на платформі «Quizizz» (URL: <https://quizizz.com/>).

Література до теми

1. Вольтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики: навчальний посібник/ за заг. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. К.: Академія Української преси, 2005. 229 с.
2. Жиленко І. Історія зарубіжної журналістики (від античності до II пол. XVIII ст.): навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДУ, 2010. 285 с.
3. Жиленко І. Р. Стародавній світ: зародження медійних явищ : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2016. 159 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
5. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 224 с.
6. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : ВПЦ НаУКМА, Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 304 с.
7. Федченко П. М. Преса та її попередники : історія зародження та основні закономірності розвитку. Київ: Наукова думка, 1969. 339 с.

Тема 2. Система журналістики в Україні: зародження, формування та сучасний стан

План

1. Основні етапи розвитку журналістики в Україні.
2. Завдання та функції журналістики.
3. Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності.
4. Журналістика як соціальний інститут, історія сучасності, бізнес.
5. Різновиди традиційних і новітніх медіа.

Презентація до теми – URL:

<https://prezi.com/view/nsyV4QV8HlplP0FOBinS/>.

Лабораторні завдання

1. Прочитати промову Д. Дуцик до студентів-журналістів «Про людяність, свободу, відповідальність у часи війни» (URL: <https://ms.detector.media/zhurnalistiska-osvita/post/14088/2015-09->

[01-pro-lyudyanyist-svobodu-i-vidpovidalnist-v-chasy-viyny/](#)). Дати короткий відгук на неї. Пояснити особливості сучасної журналістики, про які згадує авторка. Взяти участь у дискусії, відповісти на запитання:

Чим відрізняється журналістика у мирний період від журналістики в умовах війни?

За що поважають / зневажають журналістів?

Чи були / є романтичні уявлення про журналістику у вас?

2. Обговорити в мінігрупах 2-4 актуальні теми, про які можна написати інформаційні матеріали. Скласти план, схарактеризувати особливості збору інформації, дібрати орієнтовні заголовки. Результат роботи зафіксувати на інтерактивній дошці «Padlet» (URL: <https://padlet.com>).
3. Скласти інформаційний текст на основі інфографіки (див.: Додаток Б).
4. Поміркувати і за 5 хвилин написати на інтерактивній дошці «Jamboard» (URL: <https://jamboard.google.com>) 1-2 варіанти назв для авторської газети та пояснити свій вибір.

Література до теми

1. Здоровега В. Й Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
2. Маєр К. Журналістика: підручник; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за заг. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 300 с.
3. Михайлин І. Л. Журналістська освіта і наука. Суми: Університетська книга, 2009. 336 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
5. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 224 с.
6. Федченко П. М. Преса та її попередники : історія зародження та основні закономірності розвитку. Київ: Наукова думка, 1969. 339 с.

Тема 3. Еволюція професійної підготовки журналістських кадрів в Україні та світі

План

1. Становлення журналістської системи освіти у світовій та вітчизняній практиці.
2. Значення медіаосвіти та зміни та набуття поліфункціональності в журналістських професіях.
3. Робота Національної спілки журналістів України, Міжнародної федерації журналістів, ЕІТА, інших медійних організацій.
4. Галузеві періодичні друковані та онлайнві видання для медіафахівців.

Лабораторні завдання

1. Відобразити основні віхи розвитку журналістської освіти в Україні у вигляді інтерактивного таймлайну на дошці «Padlet» (URL: <https://padlet.com>).
2. Ознайомитися з матеріалами сайту НСЖУ та схарактеризувати напрямки роботи Спілки.
3. Прочитати підрозділ «Місія Університету в сучасному світі» з підручника І. Михайлина «Журналістська освіта і наука» (С. 23–27). Поміркувати над важливістю журналістської освіти, викласти думки у формі есе.
4. Здійснити огляд та презентувати проблемно-тематичні аспекти видань для медійників «Детектор медіа» (URL: <https://detector.media/>), «Медіамейкер» (URL: <https://mediamak er.me/>), «Журналіст України» (URL: <http://archive.nsju.org/archive>), «Marketing Media Review» (URL: <https://mmr.ua/>) – на вибір.

Література до теми

1. Вольтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики: навчальний посібник/ за заг. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. К.: Академія Української преси, 2005. 229 с.
2. Маєр К. Журналістика: підручник; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за заг. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 300 с.

3. Михайлин І. Л. Журналістська освіта і наука. Суми: Університетська книга, 2009. 336 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
5. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 224 с.

Тема 4. Професійні стандарти журналістики

План

1. Значення профстандартів у діяльності медійника.
2. Факт як основа журналістського матеріалу.
3. Баланс думок і точок зору.
4. Достовірність, точність, повнота.
5. Відокремлення фактів від коментарів та оперативність подачі інформації.

Лабораторні завдання

1. Переглянути запропоновані фрагменти журналістських статей (на вибір). З'ясувати факти і судження в них.
2. Проаналізувати матеріал «Ви їли рибу, яка коштує більше ніж 160 тисяч гривень? Ми таку знайшли!» на предмет порушення журналістських стандартів (URL: <http://surl.li/jwfm>).
3. Переглянути стрічку новин будь-якого інформаційного видання. Обрати 2-3 «свіжі» повідомлення, які безпосередньо стосуються студентів, молоді. З'ясувати, яких стандартів дотримуються в них, а які порушують.
4. Прочитати лонгрид про Георгія Гонгадзе (URL: <http://gongadze.reporters.media/>). У формі есе поміркувати про жертвовність у журналістиці, виклики, які ставить професія перед людиною, котра обирає для себе такий фах. Дати назву своєму есе.

Література до теми

1. Василенко Л., Гнатюк О., Саєвич І., Удовиченко І., Цибух І. Порадник юним журналістам. Youth Media Lab. 2020. 120 с.

2. Вольтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики: навчальний посібник/ за заг. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. К.: Академія Української преси, 2005. 229 с.
3. Гід журналіста: зб. навч. матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ / Центр підготовки й вдосконалення журналістів, Інститут масової інформації ; адапт. та упоряд. А. Лазарева ; ред. С. Таран. К. : [б.в.], 1999. 96 с.
4. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
6. Каппон Р. Дж. Настанови журналістам Асошіейтед Пресс: професійний poradник: пер. з англ. А. Іщенко. К.: Києво-Могилянська академія, 2005. 158 с.
7. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.

Тема 5. Типологія та жанрологія в сучасних медіа

План

1. Галузі та види інформації.
2. Типологічні ознаки та характеристики ЗМІ.
3. Загальна типологія друкованих видань.
4. Типологія на телебаченні і радіо.
5. Зміст та форма журналістських матеріалів у різних типах ЗМІ.
6. Жанрологія в журналістиці.

Інтерактивна дошка до теми – URL:

https://jamboard.google.com/d/1k_ZjHTvFVbG9yuuQcvE4sQT8dkg5RA1f2ZRUpxnoa_8/viewer?f=0.

Лабораторні завдання

1. Здійснити мінідослідження серед однолітків про газету, яку збираєтеся створити. Дізнатися, вік, соціальний статус, смаки потенційних читачів. Оформити дослідження у довільному форматі, прозвітувавши про результати.

2. Схарактеризувати типологічні особливості газети «Погляд» (URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues>), сайту «Екодія» (URL: <https://ecoaction.org.ua/>), видання «Спека» (URL: <https://speka.media/>), «Вечір» (URL: <https://vechir.media/>), «Divoche. Media» (URL: <https://divoche.media/>).
3. Пояснити розташування жанрів у символічному «будиночку» науковця І. Михайлина (див.: Додаток А).
4. Прочитати запропоновані викладачем матеріали (URL: <https://life.pravda.com.ua/health/2020/11/27/243182/>, <https://platfor.ma/zapratsyuvav-mobilnyj-dodatok-dlya-samostijnyh-ta-bezpechnyh-podorozhej-ukrayinoyu/>). З'ясувати особливості створення текстів – за правилами оберненої або звичайної піраміди, прямокутника. Проаналізувати тексти на предмет наявності правил наближення інтересів (URL: <https://prezi.com/view/nsyV4QV8HlplP0FOBinS/>).

Література до теми

1. Гід журналіста: зб. навч. матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ / Центр підготовки й вдосконалення журналістів, Інститут масової інформації ; адапт. та упоряд. А. Лазарева ; ред. С. Таран. К. : [б.в.], 1999. 96 с.
2. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
3. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
4. Мітчел С. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет/ пер. з англ. Н. Єгоровець. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2008. 407 с.
5. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 224 с.

Тема 6. Особливості функціонування та атрибутивні ознаки друкованих ЗМІ

План

1. Атрибутивні ознаки газетно-журнальних видань.
2. Загальна класифікація та типологія друкованих медіа.

3. Специфіка верстки і дизайну газети й журналу.
4. Жанри друкованих медіа.

Лабораторні завдання

1. Прочитати матеріал Д. Полюховича «Гроші як найдавніші ЗМІ» (URL: <https://zbruc.eu/node/24365>). Пояснити специфіку поширення інформації у такий спосіб. Пригадати, які визначні діячі, об'єкти культурної спадщини зображені на українських купюрах, монетах та чому це важливо.
2. Заповнити план публікації власних матеріалів (див.: Додаток В).
3. За наведеними початками речень створити класичне журналістське повідомлення, використовуючи принцип оберненої піраміди:
  - 1) *В Ужгороді відкрили сучасний ...*
Основна мета такого закладу ...
Переваги вже відчули на собі...
  - 2) *Закарпаття стало учасником ....*
Із часом переваг стане набагато більше ...
Засновники планують залучити ....
4. Сформулювати власне ставлення до висловленої думки: «Журналістика – це те, що набагато цікавіше сьогодні, ніж завтра». Знайти в мережі приклади новин, які не цікаві «завтра» і тих, які цікаві.
5. Ознайомитися з різножанровими матеріалами, пояснити їхні ознаки: «У Києві презентували книгу «Україна: журналісти на передовій» (URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3710529-u-kievi-prezentuvali-knigu-ukraina-zurnalisti-na-peredovij.html>), «Село Кострина на Закарпатті: українська Блакитна лагуна та монах-електрик» (URL: <https://life.pravda.com.ua/projects/ukraine/2019/09/2/238040/>), «Огляд 5 книжок короткого списку «Книга року BBC 2022» (URL: <https://liroom.com.ua/uabestbooks-2022/>), «Питають про двоголових корів, собак-мутантів і персонажів з гри S.T.A.L.K.E.R.»: 9 запитань Катерині Шавановій та Олені Паренюк (URL: <https://kunsht.com.ua/pitayut-pro-dvogolovix-koriv-sobak-mutantiv-i-personazhiv-z-gri-s-t-a-l-k-e-r-9-zapitan-katerini-shavanovij-ta-oleni-parenjuk/>).

Література до теми

1. Гід журналіста: зб. навч. матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ / Центр підготовки й вдосконалення журналістів, Інститут масової інформації ; адапт. та упоряд. А. Лазарева ; ред. С. Таран. К. : [б.в.], 1999. 96 с.
2. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
3. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
4. Мітчел С. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет/ пер з англ. Н. Єгоровець. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2008. 407 с.
5. Фолькер В. Журналістика газет і журналів. Видання 2-е, перероблене. Пер. з нім. В. Климченко. К.: Центр вільної преси, 2017. 377 с.
6. Халер М. Пошук і збір інформації: навч. посібн. / за ред. В. Ф. Іванова, А. Коль. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2006. 308 с.

Тема 7. Основи радіожурналістики та специфіка радіовиробництва

План

1. Історія виникнення радіо.
2. Радіомовлення як ЗМІ: основні поняття, функціонування, вплив.
3. Жанри радіожурналістики, типи радіопередач.
4. Подкастинг та радіо: спільне і відмінне.

Лабораторні завдання

1. Опрацювати розділ «Аудіо» на сайті «Медіадрайвер» (URL: <http://mediadriver.online/audio/rozdil-i-3/>), записати 10-15 цікавих / невідомих / спірних фактів із цього розділу.
2. Схарактеризувати роботу провідних українських радіостанцій (на вибір), презентувати в аудиторії.
3. Виконати вправу «Звукопис»: заплющити очі на хвилину і послухати звуки в аудиторії / у фойє університету; написати мінітвір на основі почутого, назвати його.

4. Пройти тестування за темою лабораторної роботи на платформі «Kahoot» (URL: <https://kahoot.com>).
5. Записати і змонтувати радіоподкаст (робота в групах).

Література до теми

1. Василенко Л., Гнатюк О., Саєвич І., Удовиченко І., Цибух І. Порадник юним журналістам. Youth Media Lab. 2020. 120 с.
2. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: підручник. К. : ВЦ «Київський університет», 2004. 190 с.
3. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник. К.: Знання, 2006. 628 с.
4. Мащенко І. Г. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу. Київ: Україна, 2005. 384 с.
5. Пенчук І. Л. Радіожурналістика: основні засади функціонування. Методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика». Запоріжжя, 2004.
6. Сташен Б. Мобільна журналістика: практичний посібник; пер. з нім. В. Климченка / за заг. ред. В. Іванова. К. : Центр вільної преси, 2021. 260 с.
7. Титаренко М. Комунікація від нуля. Есеї для Мані. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 232 с.

Тема 8. Телебачення: структура, базові принципи, основи телевиробництва

План

1. Зародження телебачення як ЗМІ.
2. Виразальні засоби телевізійної комунікації.
3. Специфіка та атрибутивні ознаки телевізійного продукту.
4. Типи телепередач. Робота журналіста в кадрі.

Лабораторні завдання

1. Знайти інформацію в мережі «Інтернет» та схарактеризувати особливості роботи одного з українських телеканалів (на вибір), презентувати в аудиторії.

2. Переглянути виступ С. Джобса перед випускниками Стенфордського університету (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kDAVH21RdOo&t=1s>). Пояснити особливості композиції промови, засоби привернення уваги аудиторії, значущість наведених прикладів. Висловити свою думку про виступ.
3. Підготувати текст вправи «Слово», оприлюднити в аудиторії.
4. Проаналізувати сюжет телеканалу «ICTV» (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=LLZxyrypzhg>), відповісти на запитання:
  - Хто є джерелом / джерелами інформації?*
  - Чи може яка-небудь теза / факт викликати дискусію?*
  - Чи відповідає відеосюжет принципам роботи з інформацією?*
  - Яка композиція сюжету?*
  - Підсумувати загальні враження у вигляді висновку.*

Література до теми

1. Абетка візуальної грамотності / Баликін І., Волошенко О., Чорний О., Федченко О. / За редакцією Волошенко О., Іванова В., Євтушенко Р. Київ : АУП, ЦВП, 2019. 80 с.
2. Борґ Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / пер. з англ. Н. Лазаревич. Харків: Вид-во «Ранок» : Фабула, 2022. 304 с.
3. Василенко Л., Гнатюк О., Саєвич І., Удовиченко І., Цибух І. Порадник юним журналістам. Youth Media Lab. 2020. 120 с.
4. Мащенко І. Г. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу. Київ: Україна, 2005. 384 с.
5. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика, том 62 / за заг. ред. В. Ф. Іванова; Пер. з нім. В. Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 234 с.
6. Сташен Б. Мобільна журналістика: практичний посібник; пер. з нім. В. Климченка / за заг. ред. В. Іванова. К. : Центр вільної преси, 2021. 260 с.
7. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика / наук. ред.: С. І. Даниленко. Київ: Києво-Могилянська акад., 2007. 239 с.

Тема 9. Інформаційні агентства як складові сучасної журналістики

План

1. Інформаційне агентство: поняття, місце у системі ЗМІ.
2. Провідні світові інформаційні агентства.
3. Основні етапи розвитку інформаційних агентств в Україні.
4. Специфіка роботи журналіста в інформаційному агентстві.
5. Спеціалізовані інформаційні агентства.

Презентація до теми – URL: <https://prezi.com/imi7sgv-1lni/presentation/?present=1>.

Лабораторні завдання

1. Підготувати презентацію про роботу одного зі світових та українських інформаційних агентств. Зробити порівняльну характеристику.
2. Написати інформаційне повідомлення на довільну тему за формулою інформаційних агенцій (5 W + H), з урахуванням структурних компонентів (хедлайн, детлайн, лід, саблід, бекграунд).
3. Пройти тестування на платформі «Kahoot» (URL: <https://kahoot.it>).
4. Взяти участь у дискусії на тему «Коментарі вільні, факти священні».

Література до теми

1. Гід журналіста: зб. навч. матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ / Центр підготовки й вдосконалення журналістів, Інститут масової інформації ; адапт. та упоряд. А. Лазарева ; ред. С. Таран. К. : [б.в.], 1999. 96 с.
2. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
3. Каппон Р. Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед Пресс: професійний порадник: пер. з англ. А. Іщенко. К.: Києво-Могилянська академія, 2005. 158 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.

5. Мітчел С. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет/ пер з англ. Н.Єгоровець. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2008. 407 с.
6. Нестеряк Ю. В. Інформаційно-технологічний і творчий потенціал агенційної журналістики (вітчизняний і світовий досвід) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.08 «Журналістика». К., 2005.
7. Сучасна агенційна журналістика: довідкове видання / за заг. ред. В. В. Різуна. К., 2010. 148 с.
8. Фолькер В. Журналістика газет і журналів. Видання 2-е, перероблене. Пер. з нім. В. Климченко. К.: Центр вільної преси, 2017. 377 с.
9. Халер М. Пошук і збір інформації: навч. посібн. / за ред. В. Ф. Іванова, А. Коль. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2006. 308 с.

Тема 10. Теоретичні та прикладні моделі дослідження журналістської діяльності

План

1. Формування науково-теоретичних основ журналістики щодо її суспільного призначення.
2. Перший етап дослідження масової комунікації: теорії «кулі» та «підшкірної голки».
3. Різновиди моделей у масовій комунікації.
4. Чотири теорії преси Ф. Сіберта, Т. Петерсона і У. Шрамма: авторитарна, лібертаріанська, соціально відповідальна і комуністична.
5. Доповнення чотирьох теорій моделями для медіа періоду розвитку і демократичної участі.

Лабораторні завдання

1. Схематично відобразити перший етап дослідження масовокомунікаційного впливу (моделі «кулі», «підшкірної голки») на платформі Google Drawings (URL: <https://docs.google.com/drawings>), навести приклади.
2. Прочитати матеріал Ю. Мостової «Не зрікаються в любові» (URL: <https://zn.ua/ukr/internal/ne-zrikayutsya-v-lyubovi-251692.html>). Застосовуючи проблемно-тематичний підхід, пояснити, про що в ньому йдеться, чи актуальна проблематика для сучасної молоді та

чому, про які перспективи говорить авторка. Виписати образні засоби увиразнення, схарактеризувати їх. Подати свою розповідь у відеоформаті на платформі «Flip» (URL: <https://flip.com/>).

3. Поміркувати над комунікацією у родині, в університеті, у лікарні, у громадському транспорті, у церкві тощо. Пояснити моделі спілкування, які застосовуються у різних середовищах.
4. Переглянути улюблену телепрограму (телеінтерв'ю), пояснити особливості вербальної та невербальної комунікації.

Література до теми

1. Житарюк М. Г. Теорії та моделі масової інформації (Масова комунікація) : навч.-метод. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 244 с.
2. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
3. Квіт С. Масові комунікації. Друге видання, виправлене і доповнене. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
4. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів : Літопис, 2010. 538 с.
5. Мак-Люен Маршалл. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги / пер. з англ. . А. Галушки, В. І. Постнікова. К.: Ніка-Центр, 2015. 388 с.
6. Різун В. В., Іванов В. Ф. Історія досліджень медіавпливів. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2013. Випуск 20. С. 4–6.
7. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 «журналістика та інформація». К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.

Тема 11. Законодавча база інформаційної діяльності в Україні та світовій спільноті

План

1. Журналістика в світлі вітчизняного та міжнародного законодавства про ЗМІ.
2. Питання про етичні норми в журналістиці.
3. Робота Комісії з журналістської етики.
4. Проблема саморегуляції медіа в Україні.

5. Соціальний захист журналіста.

Лабораторні завдання

1. Ознайомитися з Законом України «Про медіа» (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>). Законспектувати із тексту закону визначення термінів.
2. Прочитати й обговорити в групі приклади порушення журналістських стандартів та рішення Комісії з журналістської етики (URL: <https://cje.org.ua/complaints/>).
3. Прочитати публікацію про журналістські «ляпи» – «Про те, як борсуки нападали на людей. Топ смішних і жахливих історій цього року» (URL: <https://texty.org.ua/articles/12200/Pro-te-jak-borsuky-napadaly-na-lud-ej-12200/>). Пояснити мотиви створення сенсаційних заголовків та фейкових історій у медіа. Як уникати поширення подібних матеріалів?
4. Ознайомитися зі справою Джорджа Бату (URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-63968946>). Пояснити роль медійників у поширенні неправдивих відомостей письменником, етичний бік справи. Висловити своє ставлення до художнього вимислу в літературі й біографії письменника.
5. Переглянути фотографію К. Картера «Дитина і стерв'ятник». Знайти інформацію про фото в мережі «Інтернет». Відповісти на запитання:
Чи правильно вчинив журналіст?
Як вплинув цей знімок на професійну кар'єру журналіста?
Яка доля цього журналіста?
Ваші висновки про вчинок фотографа.

Література до теми

1. Василенко Л., Гнатюк О., Саєвич І., Удовиченко І., Цибух І. Порадник юним журналістам. Youth Media Lab. 2020. 120 с.
2. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
3. Етика в редакційному повсякденні. К. : Академія Української преси, Центр Вільної преси, 2010. 228 с.
4. Куляс І., Головенко Р., Земляна І. ЗМІ та вибори Саморегуляція, безпека, закони / за заг. ред. Н. Лигачової-Чернолуцької, О. Романюк.

К., 2018. 100 с. URL: [https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/posibnyk WEB 2.pdf](https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/posibnyk_WEB_2.pdf).

5. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
6. Саморегуляція в українських медіа: як це працює? Із досвіду роботи Комісії з журналістської етики: аналітично-довідковий збірник / за заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, О. Погорелова. Київ : Комісія з журналістської етики, 2021. 93 с.

Тема 12. Журналістика, реклама та зв'язки з громадськістю в системі ЗМК: спільність та відмінність в призначенні та функціях

План

1. Відмінності журналістики від реклами та піару.
2. Виявлення прихованої реклами, джинса.
3. Підготовка та проведення пресконференції, брифінгу, медіатуру тощо.
4. Відмінності пресрелізу від журналістських матеріалів.
5. Співпраця піарників і рекламистів із журналістами.

Лабораторні завдання

1. Продемонструвати на прикладах із медіа спільні та відмінні риси, функції журналістики, реклами та PR.
2. Порівняти різні види медіаповідомлень – інформаційна публікація (URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3742587-u-tureckij-provincii-vnaslidok-lisovih-pozez-vigorili-25-tisaci-gektariv.html>), матеріал пресслужби (URL: <https://carpathia.gov.ua/news/nazakarpatti-zapustyly-informatsiino-dovidkovyi-portal>), реклама (URL: <https://mmr.ua/show/look-4-paws-rozkryvaye-chotyrylapyh-osobystostej-ta-populyaryzuye-adopcziyu-bezporodnyh-tvaryn>). Дати

відповіді на такі запитання:

Що є об'єктом повідомлення?

Хто відповідальний за створення і передачу цього повідомлення?

Хто виграє від цього повідомлення?

Хто міг постраждати від цього повідомлення?

Що ви бачите, як явну мету повідомлення?

Що ви бачите, як приховану мету повідомлення?

Як це повідомлення могло вплинути на вас?

Чи вплине на вас це повідомлення? Чому?

3. Подати одне і те ж повідомлення: 1) як новину, 2) у позитивному світлі, 3) у негативному. Порівняти кут подачі інформації.
4. Переглянути запис пресконференції, що відбулася у пресцентрі Укрінформу (URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL9n7vDhFcwCru38DAusQb-FpOGA8oPO4L>). Підготувати пресреліз.

Література до теми

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
2. Каплунов Д. Нейрокопірайтинг / пер. з рос. Р. Тифонов. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2018. 352 с. (Серія «Нон-фікшн»).
3. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
4. Мойсеев В. А. Паблік релейшнз: навч. посіб. К.: Академвидав, 2007. 224 с.
5. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 «журналістика та інформація». К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.
6. Як співпрацювати з медіа та достукатись до людей, які для вас важливі : посібник / Людмила Смоляр, Отар Довженко. Центр журналістики Київської школи економіки, 2020. 36 с.

Тема 13. Основні проблеми сучасного соціально-комунікативного стану світової спільноти в умовах медійних воєн та інших інформаційних викликів

План

1. Специфіка роботи в різних редакціях (газетно-журнальних, радіо, телебачення, онлайн).
2. Творча робота журналіста: індивідуальні редакційні завдання та командно-колективна діяльність.
3. Телебачення як повернення людства до епохи усної комунікації.
4. Концепція постіндустріального (інформаційного) суспільства Даніела Белла.

5. Теорія «поля журналістики» П'єра Бурдьє.

Лабораторні завдання

1. Прочитати статтю Н. Кіндратів «Як не втратити віру в журналістику» (URL: <https://medialab.online/news/vira-u-zhurnalistyku/?fbclid=IwAR3EEpoQvR0MjrErU25Av-3AjiuxFyjOiG-HjOg5Dm0tMsC5VkZBjYiuCzk>). Поміркувати про надмірну романтизацію та розчарування у медійній професії – за яких обставин це можливо? Чому головний герой публікації упродовж років залишається вірний професії? Які чинники визначають популярність чи непопулярність професії, її користь для суспільства? Взяти участь у дискусії.
2. Проаналізувати матеріал М. Кригеля «Цукерка від війни зі смаком дюшеса. Лікарка з Німеччини про українських біженців, ліки від бездомності, страх смерті та силу любові» (URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/26/7386520/>) за схемою:
  - Чи викликає тема інтерес або бажання дізнатися більше?*
  - Чи охоплює інтереси великої аудиторії?*
  - Чи стосується читачів у районі розповсюдження ЗМІ?*
  - Чи може яка-небудь інформація викликати дискусію?*
  - Чи відповідає матеріал принципам роботи з інформацією?*
  - Яка структура матеріалу?*
  - Чи може публікація комусь зашкодити?*
  - Підсумувати загальні враження у вигляді висновку.*
3. Ознайомитися з публікаціями відомих медійників про їхнє ставлення до змін у журналістиці «Кожен із нас медіа: відомі журналісти про те, як із цим жити» (URL: <https://hromadske.ua/posts/kozhen-iz-nas-media-vidomi-zhurnalisti-pro-te-yak-iz-cim-zhiti>). Обговорити у групі проблеми, на які звертають увагу журналісти та шляхи подолання труднощів.

Література до теми

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.

2. Маєр К. Журналістика: підручник; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за заг. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 300 с.
3. Михайлин І. Л. Журналістська освіта і наука. Суми: Університетська книга, 2009. 336 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
5. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 «журналістика та інформація». К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.
6. Сташен Б. Мобільна журналістика: практичний посібник; пер. з нім. В. Климченка / за заг. ред. В. Іванова. К. : Центр вільної преси, 2021. 260 с.
7. Титаренко М. Комунікація від нуля. Есеї для Мані. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 232 с.

Тема 14. Основи творчої роботи журналіста: індивідуальні редакційні завдання та командно-колективна діяльність

План

1. Професійні обов'язки журналіста у процесі виготовлення інформації. Галузева і тематична спеціалізація журналіста.
2. Перетворення в журналістиці наукових, професійних, художніх та індивідуальних повідомлень на масову інформацію.
3. Використання документів та коментарів компетентних осіб під час підготовки аналітичних матеріалів.
4. Редакторська діяльність як творчість.

Лабораторні завдання

1. Проаналізувати за запропонованою схемою статті в онлайн-медіа (URL: <https://tyzhden.ua/barbi-v-kinoteatri-ia-ukraina-mozhe-rozvi-iazaty-kryzu-idej-u-svitovomu-kinematohrafi/>), URL: https://theukrainians.org/oleksandra-matviychuk/?fbclid=IwAR33fhpqLoNBQLi_XZvDUwltecol8j8jDZ4jX5r--lCaN0c0dwj33gyAoIE). З'ясувати основні відмінності у порівнянні з матеріалами інформаційної групи жанрів.
Про яку тему / проблему ідеться в статті?

Які економічні і/або політичні інтереси відображаються у цьому повідомленні?

Чи джерела інформації, думки яких наведено, обізнані з предметом розмови, з проблемою?

Чи є анонімні джерела? Вони викликають довіру?

Чи представлено різні думки й аргументи, чи ж репортер подає тільки один бік цієї історії?

Чи стаття містить інформацію, яка може сформувати певне упередження з боку читача?

Що ви бачите як явну мету повідомлення? Чи є прихована мета?

Які емоції викликає ця стаття?

2. Написати есе на тему «Журналістика – це мистецтво приготування інформації».
3. Підготувати запитання для інтерв'ю з запропонованим фахівцем: бізнесмен-невдаха, художник-самоучка, письменник старшого віку, волонтер у притулку для тварин, лікар-інфекціоніст, директор школи мистецтв у селі. Пояснити, в якому медіа вийде ваш матеріал, його формат / жанр; вказати місце запису розмови; визначити мету розмови.
4. Послухати подкаст про Розалінд Франклін для проекту «Жіноча справа» від «Куншт» (URL: <https://kunsht.com.ua/podcast/franklin/>). Пояснити особливості подачі інформації, специфіку впливу на аудиторію, аудіоефекти, застосовані в подкасті. Поміркувати, в чому полягають труднощі підготовки такого матеріалу.

Література до теми

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
2. Маєр К. Журналістика: підручник; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за заг. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 300 с.
3. Михайлин І. Л. Журналістська освіта і наука. Суми: Університетська книга, 2009. 336 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
5. Сташен Б. Мобільна журналістика: практичний посібник; пер. з нім. В. Климченка / за заг. ред. В. Іванова. К. : Центр вільної преси, 2021. 260 с.

Тема 15. Організація роботи медіаредакцій

План

1. Специфіка роботи в редакції.
2. Журналістська інформація як товар.
3. Менеджмент у ЗМІ.
4. Мотивація і натхнення у творчій професії.

Лабораторні завдання

1. Зверстати випуск новин із запропонованих на інтерактивній дошці тем, дотримуючись правил наближення інтересів (URL: <https://jamboard.google.com/d/10-A5ECp3IA3pm2rsNRcTd3r4pEmAW6WkUQDHAhlp0A4/viewer?f=0>). Пояснити особливості розкриття 2-3 тем у різних медіа (онлайн-видання, телебачення, радіо).
2. Підготувати резюме, користуючись платформою «Canva» (URL: <https://www.canva.com/>), орієнтуючись на омріяного працедавця.
3. Скласти бізнес-план для власної газети.
4. Написати есе на тему: «Якби я був / була редактором / -кою популярного видання».

Література до теми

1. Вольтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики: навчальний посібник/ за заг. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. К.: Академія Української преси, 2005. 229 с.
2. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
3. Маєр К. Журналістика: підручник; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за заг. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 300 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
5. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 «журналістика та інформація». К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.

6. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 224 с.
7. Сучасний медіа-менеджмент в друкованих ЗМІ: Шляхи роздержавлення української преси: Вид. 2-ге, доповн. та виправлене / за ред. В. Іванова та Н. Ланге. Київ: ЦВП, АУП, 2008. 300 с.

Тема 16. Психологія журналістської творчості

План

1. Можливості впливу на громадську думку за допомогою журналістики.
2. Чинники впливовості журналістського матеріалу.
3. Медіасприйняття та медіавплив.
4. Маніпулювання інформацією. Фейки і дипфейки.

Лабораторні завдання

1. Написати журналістський мінітвір на тему, яку найчастіше обговорюють друзі, знайомі, люди в громадському транспорті.
2. Ознайомитися з рекламними плакатами (див.: Додаток Г). Висловити свою думку про проблему, до якої привертає увагу соціальна реклама.
3. Прочитати публікацію Є. Подобної « Як розвивати навичку письма і що робити, коли «не пишеться» (URL: https://www.ita.com.ua/point-of-view/yak-rozvyvaty-navychku-pysma-porady-yevhenii-podobnoi/?fbclid=IwAR3G1TWB4APJfGD_fcCiP_R_ds7mSSQQCrEmm0OggBRNjgcfk5LtK-KkFas). Пояснити, з якими труднощами стикаються журналісти на початковому та інших етапах створення матеріалів. Поміркувати про те, що стимулює журналіста працювати оперативніше і якісніше.
4. Фінальна презентація та аналіз власних матеріалів, газет, медіапортфоліо й радіопакетів.

Література до теми

1. 10 порад для захисту від інформаційних маніпуляцій: посібник із медіаграмотності. ГО «Інтерньюз-Україна». 2001 р. 32 с.
2. Вайшенберг З. Журналістика та медіа: довідник; пер. з нім. П. Демешко, К. Макєєв; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2011. 529 с.

3. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
4. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. / Агнешка М. Вальорска ; пер. з нім. В. Олійника. К. : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
6. Михайлин І. Л. Журналістська освіта і наука. Суми: Університетська книга, 2009. 336 с.
7. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
8. Титаренко М. Комунікація від нуля. Есеї для Мані. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 232 с.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з «Основи журналістики» є: поточний контроль на лабораторних заняттях, тематичний контроль за результатами самостійної та індивідуальної роботи студентів, зокрема й презентація творчих робіт (огляду преси, радіовипуску, вправи «Слово», власних публікацій, газети), а також підсумковий контроль – у вигляді модульної контрольної роботи та усного екзамену з елементами тестів.

Під час лекцій використовуються інтегровані методи: організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності та методи мотивації і стимулювання навчальної діяльності. Студенти будуть виконувати цілеспрямовану самостійну роботу для поглиблення розуміння специфіки предмета, а також перед проведенням лабораторних завдань. Практичні заняття передбачають такі види занять: аналіз публікацій, рольові ігри, симуляція роботи студентської редакції, написання текстів тощо. Крім того, буде використано метод письмового контролю.

Упродовж семестру буде здійснюватися поточний контроль під час лабораторних занять, тематичний контроль – за результатами самостійної та індивідуальної роботи студентів, а також підсумковий – у вигляді 2-х підсумкових модульних контрольних робіт і усного екзамену.

Індивідуальна робота студента складається з таких завдань: 1) виступ із вправою «Слово» (перелік запропонованих слів – див.: Додаток Д); 2) створення 2 сторінок (Ф. А×3) газети (приклади – див.: Додаток Е), 3) огляд преси, 4) портфоліо власних матеріалів (не менше 3), опублікованих в університетських та обласних медіа, 5) індивідуально-командна робота у вигляді радіопакету. Кожне з індивідуальних завдань оцінюється в 20 балів, що в максимальній сумі складає 100.

Презентація та публічний захист робіт відбувається за участі стейкхолдерів (викладачі кафедри, випускники, роботодавці, студенти старших курсів). Загальний рейтинг студента виводиться сумою балів за індивідуальні завдання та поточне тестування й самостійну роботу шляхом виведення середнього арифметичного $(100+100) / 2$.

Критерії оцінювання інформаційних матеріалів (в т. ч. вправи «Слово», радіопрограми, газети) у рамках курсу «Основи журналістики»

Критерії	Максимальний рівень	Середній рівень	Мінімальний рівень	Незадовільний рівень
Актуальність теми	тема актуальна, викликає інтерес, а також є проблемною, підходить для створення матеріалу (5)	тема викликає інтерес, але не вистачає проблемності (4)	актуальність теми сумнівна, неправильно обрано формат для висвітлення (3)	автор обрав неактуальну тему й не зумів актуалізувати її (1)
Архітектура матеріалу: наявність важливих для тексту частин, логічна, змістова єдність	Структура чітка й обумовлена ідеєю; всі елементи пов'язані один з одним (5)	Структура досить чітка, утім є логічні повтори чи збіги в окремих блоках; потрібно частково змінити послідовність підзаголовків / рубрик (4)	Структура потребує вдосконалення, порушена логічна послідовність, не виділено змістові блоки, відсутні підзаголовки / рубрики (3)	Хаотичність, втрата логічних зв'язків між частинами (1)
Оригінальність заголовка, підзаголовків, інших елементів	назва оригінальна, привертає увагу; аудиторія може переглянути підзаголовки, інші текстові фрагменти й відразу виділити ключову інформацію (5)	заголовок та підзаголовки привертають увагу, утім подеколи трапляється двозначність, повтори чи помилки (4)	заголовок не оригінальний, частково відповідає змісту, не розкриває суть матеріалу; відсутні підзаголовки (3)	назва не відповідає змісту; інші фрагменти не виділено (1)
Представлення різних думок, аргументів	автор використовує якісні джерела, ретельно опрацьовує інформацію; у тексті представлено	замало джерел інформації; різні думки представлено, однак недостатня аргументація (8)	компіляція матеріалу з різних джерел; сумнівні джерела; аргументи не представлені	анонімні джерела, відсутність аргументів, порушено стандарт балансу думок і точок зору

	різні думки, є покликання на матеріали, пов'язані з історією питання (10)		(6)	(2)
Візуальне доповнення (фото, відео, аудіо, карти, інфографіка тощо) / музичний «одяг» для радіопроеграми (джингли, відбивки, переходи, музичний фон тощо)	кожен елемент є важливою складовою матеріалу, а також створений автором (15)	візуальні / звукові елементи (оформлення) актуальні, утім подеколи ускладнюють сприйняття інформації (10)	візуальні елементи недоречні / музичне оформлення не оригінальне, погано поєднується зі змістом (7)	відсутні візуальні елементи / музичний «одяг» радіопроеграми (3)
Мовленнєвий рівень, ступінь розкриття теми	помилки в тексті відсутні чи є незначними, автор зумів розкрити тему з одного або кількох ракурсів, мета досягнута (10)	автор припустився кількох помилок, частково розкрив тему, хоча дотримався мети, продемонстрував обізнаність (5)	у тексті забагато помилок; тема майже не розкрита; представлена інформація може сформулювати упередження в аудиторії (3)	у тексті дуже багато помилок; автор не зумів розкрити тему (2)
Підсумкова оцінка	50	35	25	10

У цілому знання студентів оцінюються в межах загальноприйнятих норм за національною шкалою ЄКТС:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ESTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна література

1. Вольтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики: навчальний посібник/ за заг. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль. К.: Академія Української преси, 2005. 229 с.
2. Гід журналіста: зб. навч. матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ / Центр підготовки й вдосконалення журналістів, Інститут масової інформації ; адапт. та упоряд. А. Лазарева ; ред. С. Таран. К. : [б.в.], 1999. 96 с.
3. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
4. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: підручник. К. : ВЦ «Київський університет», 2004. 190 с.
5. Жиленко І. Історія зарубіжної журналістики (від античності до II пол. XVIII ст.): навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДУ, 2010. 285 с.
6. Жиленко І. Р. Стародавній світ: зародження медійних явищ : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2016. 159 с.
7. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
8. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: підручник. К.: Знання, 2006. 628 с.
9. Маєр К. Журналістика: підручник; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за заг. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 300 с.
10. Мащенко І. Г. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу. Київ: Україна, 2005. 384 с.
11. Михайлин І. Л. Журналістська освіта і наука. Суми: Університетська книга, 2009. 336 с.
12. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. 284 с.
13. Мітчел С. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет/ пер. з англ. Н. Єгоровець. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2008. 407 с.
14. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика, том 62 / за заг. ред. В. Ф. Іванова; пер. з нім. В. Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 234 с.
15. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. для студ. галузі 0303 «журналістика та інформація». К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.

16. Саморегуляція в українських медіа: як це працює? Із досвіду роботи Комісії з журналістської етики: аналітично-довідковий збірник / за заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, О. Погорелова. Київ : Комісія з журналістської етики, 2021. 93 с.
17. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 224 с.
18. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : ВПЦ НаУКМА, Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 304 с.
19. Фолькер В. Журналістика газет і журналів. Видання 2-е, перероблене. Пер. з нім. В. Климченко. К.: Центр вільної преси, 2017. 377 с.
20. Халер М. Пошук і збір інформації: навч. посібн. / за ред. В. Ф. Іванова, А. Коль. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2006. 308 с.

Допоміжна література

1. 10 порад для захисту від інформаційних маніпуляцій: посібник із медіаграмотності. ГО «Інтерньюз-Україна». 2021 р. 32 с.
2. Абетка візуальної грамотності / Баликін І., Волошенюк О., Чорний О., Федченко О. / за ред. Волошенюк О., Іванова В., Євтушенко Р. Київ : АУП, ЦВП, 2019. 80 с.
3. Борґ Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / пер. з англ. Н. Лазаревич. Харків: Вид-во «Ранок» : Фабула, 2022. 304 с.
4. Вайшенберг З. Журналістика та медіа: довідник; пер. з нім. П. Демешко, К. Макєєв; за заг. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2011. 529 с.
5. Василенко Л., Гнатюк О., Саєвич І., Удовиченко І., Цибух І. Порадник юним журналістам. Youth Media Lab. 2020. 120 с.
6. Діпфейк та дезінформація : практич. посіб. / Агнєшка М. Вальорска ; пер. з нім. В. Олійника. К. : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
7. Дуцик Д. Політична журналістика. К. : Києво-Могилянська акад., 2005. 138 с.
8. Еверетт Д. Навчальний посібник репортера. К.: ПроМедіа, 2002. 26 с.
9. Етика в редакційному повсякденні. К. : Академія Української преси, Центр Вільної преси, 2010. 228 с.
10. Житарюк М. Г. Теорії та моделі масової інформації (Масова комунікація): навч.-метод. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 244 с.
11. Іванова О., Мойсеєва О., Стеблина Н. Місцева преса: посібник для ЗМІ. Як регіональним журналістам працювати за часів нових медіа та

- кризи демократії / під ред. О. Іванової. Київ: ТОВ «Бізнесполіграф», 2019. 232 с.
12. Каплунов Д. Нейрокопірайтинг / пер. з рос. Р. Тифонов. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2018. 352 с. (Серія «Нон-фікшн»).
  13. Квіт С. Масові комунікації. Друге видання, виправлене і доповнене. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
  14. Куляс І., Головенко Р., Земляна І. ЗМІ та вибори Саморегуляція, безпека, закони / за заг. ред. Н.Лигачової-Чернолуцької, О. Романюк. К., 2018. 100 с. URL: <https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/posibnyk WEB 2.pdf>.
  15. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця. К. : Наш формат, 2020. 184 с.
  16. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів : Літопис, 2010. 538 с.
  17. Мак-Люен Маршалл. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги / пер. з англ. . А. Галушки, В. І. Постнікова. К.: Ніка-Центр, 2015. 388 с.
  18. Мей К. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд. Київ: К.І.С., 2004. 220 с.
  19. Мойсеев В. А. Паблік рілейшнз: навч. посіб. К.: Академвидав, 2007. 224 с.
  20. Москаленко А. З. Основи журналістики: тексти лекцій. К.: ВПЦ «Київський університет», 1994. 135 с.
  21. Пенчук І. Л. Радіожурналістика: основні засади функціонування. Методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика». Запоріжжя, 2004.
  22. Різун В. В., Іванов В. Ф. Історія досліджень медіавпливів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. Випуск 20. С. 4–6.
  23. Сташен Б. Мобільна журналістика: практичний посібник; пер. з нім. В. Климченка / за заг. ред. В. Іванова. К. : Центр вільної преси, 2021. 260 с.
  24. Сучасний медіа-менеджмент в друкованих ЗМІ: Шляхи роздержавлення української преси: Вид. 2-ге, доповн. та виправлене / за ред. В. Іванова та Н. Ланге. Київ: ЦВП, АУП, 2008. 300 с.
  25. Титаренко М. Комунікація від нуля. Есеї для Мані. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 232 с.
  26. Тур К. Книга ідей для викладачів журналістики. К.: Самміт-Книга. 2012. 184 с.
  27. Федченко П. М. Преса та її попередники : історія зародження та основні закономірності розвитку. Київ: Наукова думка, 1969. 339 с.
  28. Фергюсон Н. Площі та вежі. Соціальні зв'язки від масонів до фейсбуку: пер. з англ. Київ: Наш Формат, 2018. 568 с.

29. Холл Кіндра. Сторітелінг, який не залишає байдужим; пер. з англ. Оксани Олійник. Київ: Yakaboo Publishing, 2021. 240 с.
30. Шевченко В. Е. Мультимедійний контент: навчальний посібник К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 239 с.
31. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика / наук. ред.: С. І. Даниленко. Київ: Києво-Могилянська акад., 2007. 239 с.

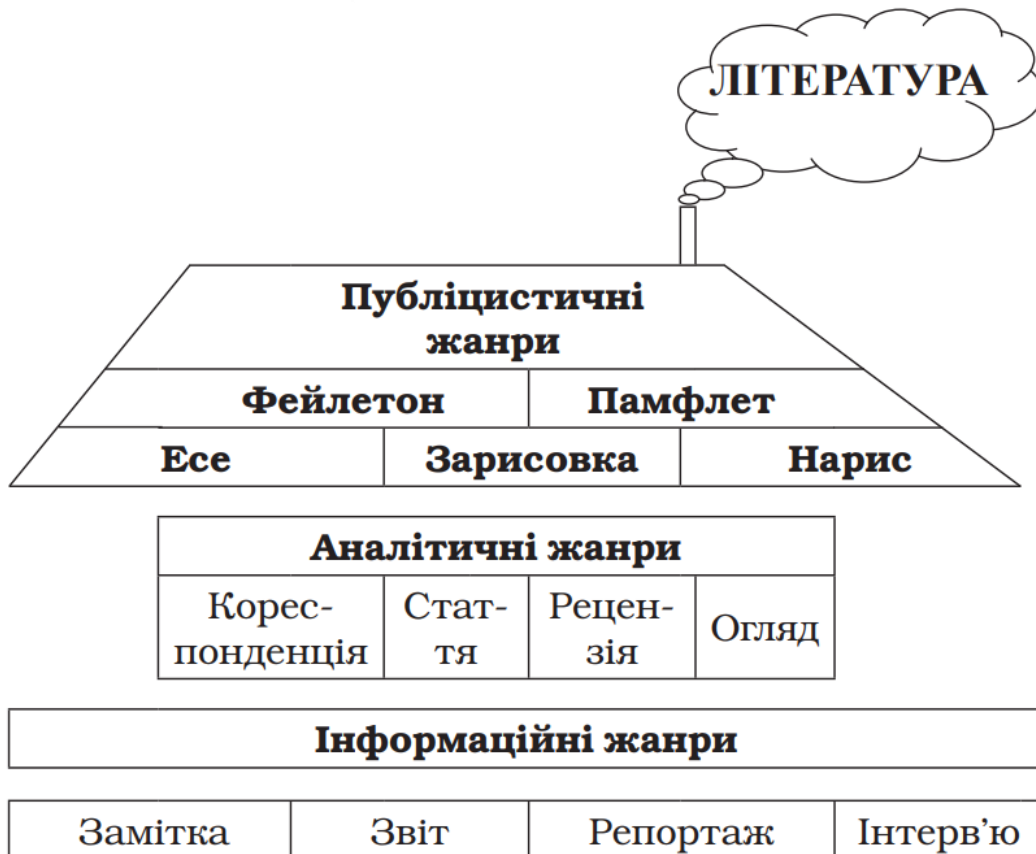
Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Гугл-академія. URL: <https://scholar.google.com.ua/>
2. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>
3. Курс для журналістів «English for Journalism». University of Pennsylvania and adapted by FHI 360 for the Online Professional English Network (OPEN), sponsored by the U.S. Department of State. URL: <https://moocs.openenglishprograms.org/courses/342>
4. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/>
5. Медіаграмотність. URL: <https://ms.detector.media/>
6. Медіакритика. URL: www.mediakrytyka.info
7. Навчальний курс МедіаДрайвер. URL: <http://mediadriver.online/>
8. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
9. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
10. Онлайн-курс «Медіаграмотність: практичні навички». *Prometheus*. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3/course/
11. Просвітницькі курси з медіаграмотності, розроблені у рамках проєкту DESTIN. URL: <https://examenarium.sumdu.edu.ua/promo/program/79>
12. Сайт Львівської ННБУ ім. В. Стефаника. URL: <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F>

ДОДАТКИ

Додаток А. Система журналістських жанрів

(Джерело: Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. К.: ЦУЛ, 2002. С. 384).

Додаток Б. Інфографіка для написання замітки

(Джерело: онлайн-видання «Заголовок». URL: <https://zaholovok.com.ua/yak-vigotovlyali-100-metrovii-prapor-ukrajini-v-uzhgorodi-infografika>. Інфографіку підготовано у рамках проєкту Ужгородського прес-клубу за підтримки Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні)

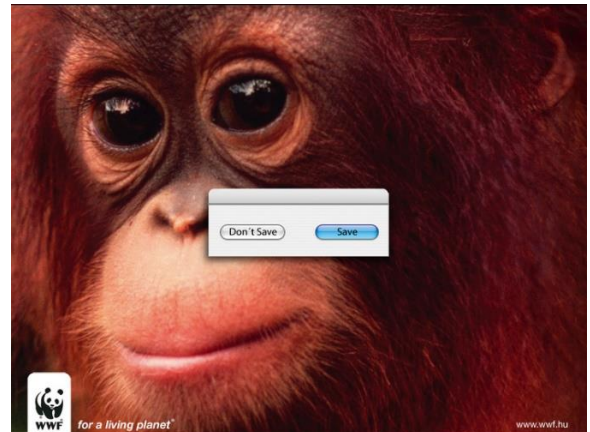

Додаток В. План публікації

Автор	
Ідея, мета	
Варіант (варіанти) назви	
Композиція: про що напишете у вступі, в основній частині та яким, імовірно, буде висновок?	
Чому матеріал важливий? Чому його будуть читати?	
Назвати джерела інформації (з ким поспілкуєтеся для того, щоб отримати якомога більше відомостей і краще розкрити тему?)	
Які фотографії, ілюстрації використаєте?	

Додаток Г. Рекламні плакати для створення текстів

(Джерела: Ogilvy, Всесвітній фонд природи WWF, Colgate)

Додаток Е. Фотографія «Дитина і стерв'ятник» К. Картера

Додаток Д. Перелік термінів для вправи «Слово»

Авіакатастрофа	Інформаційна безпека
Авторитаризм	Інфраструктура
Агресія	Карантин
Альтруїзм	Копірайтинг
Анкетування	Курултай
Антитіла	Лонгрид
Баламут	Мавзолей
Білінгвізм	Маніпуляція
Блазень	Мобільна журналістика
Бот	Мультимедіа
Валіза	Неонацизм
Власкор	Обсервація
Голод	Операція
Дебати	Опозиція
Дезінформація	Підводка
Декларація	Преференція
Демагогія	Радіоблог
Дипфейк	Стендап
Екокатастрофа	Сторителінг
Ерудиція	Стример
Ескалація	Ступор
Жертовність	Українофоб
Індиферентність	Фрилансер
Інфогігієна	Хайп
Інфодемія	Шовінізм

Додаток Д. Порівняльна таблиця (журналістика, PR (зв'язки з громадськістю) та реклама)

№ з/п	Порівняння за характерними ознаками	Журналістика	PR (Зв'язки з громадськістю)	Реклама
1.	Мета і завдання	поінформувати суспільство про те, що сталося, відбувається, і провести максимально об'єктивний аналіз, відтворити гострі соціальні проблеми з метою їх вирішення	створення позитивного іміджу, а також розв'язання складних завдань, вирішення кризових ситуацій щодо збереження і утвердження позитивної репутації	створення брендів, управління ними та збільшення продажів послуг і товарів
2.	Об'єкт	соціально важлива інформація та факти (незалежно від того, позитивні чи негативні вони).	лише позитивна репутаційна інформація	позитивна та приваблива інформація про товари та послуги.
3.	Основні функції	інформування, комунікації, ціннісно-орієнтуючі, організаційні.	комунікативні, інформаційні, консультативні	комунікаційні, стимулюючі, культурно-освітні.
4.	Методи	викладу фактів і подій для переконання	переконання і навіювання	навіювання, переконання, створення позитивних образів компанії.
5.	Канали поширення	друковані видання, радіо, телебачення, Інтернет	засоби масової інформації, заходи розважального та інформаційного характеру на різних майданчиках, Інтернет.	ЗМІ, сувенірна продукція, роздаткові матеріали, інтернет
6.	Замовники	соціум, засновник, редактор	керівний склад підприємств, закладів, установ, лідери організацій, зокрема громадських	зацікавлені у збільшенні обороту продажів структурні підрозділи підприємств.
7.	Посади	журналіст, репортер кореспондент	прес-секретар, піар-фахівець, піар-менеджер	копірайтер, менеджер з реклами, smm-менеджер.
8.	Жанри	інформаційні, аналітичні, публіцистично-художні	прес-релізи, інформаційні листи	рекламні статті, тексти для роздаткових матеріалів

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Теми і плани лекцій та лабораторних занять.....	6
Тема 1. Пражурналістські явища, прообрази газет та попередники масово-комунікаційної діяльності.....	6
Тема 2. Система журналістики в Україні: зародження, формування та сучасний стан	7
Тема 3. Еволюція професійної підготовки журналістських кадрів в Україні та світі.....	9
Тема 4. Професійні стандарти журналістики	10
Тема 5. Типологія та жанрологія в сучасних медіа	11
Тема 6. Особливості функціонування та атрибутивні ознаки друкованих ЗМІ	12
Тема 7. Основи радіожурналістики та специфіка радіовиробництва.....	14
Тема 8. Телебачення: структура, базові принципи, основи телевиробництва.....	15
Тема 9. Інформаційні агентства як складові сучасної журналістики	17
Тема 10. Теоретичні та прикладні моделі дослідження журналістської діяльності	18
Тема 11. Законодавча база інформаційної діяльності в Україні та світовій спільноті.....	19
Тема 12. Журналістика, реклама та зв'язки з громадськістю в системі ЗМК: спільність та відмінність в призначенні та функціях	21
Тема 13. Основні проблеми сучасного соціально-комунікативного стану світової спільноти в умовах медійних воєн та інших інформаційних викликів	22
Тема 14. Основи творчої роботи журналіста: індивідуальні редакційні завдання та командно-колективна діяльність	24
Тема 15. Організація роботи медіаредакцій	26
Тема 16. Психологія журналістської творчості.....	27
Оцінювання результатів.....	29
Література до курсу	33
Додатки.....	37

Навчально-методичне видання

Укладачі:

Бідзіля Юрій Михайлович, доктор наук із соціальних комунікацій,
професор,

Толочко Наталія Валеріївна, кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри журналістики ДВНЗ «УжНУ»

Основи журналістики

Навчально-методичний посібник для проведення лабораторних занять
(для студентів кафедри журналістики)

Основи журналістики: навчально-методичний посібник для проведення лабораторних занять (для студентів кафедри журналістики) / Укл. Бідзіля Ю. М., Толочко Н. В. Ужгород, 2023. 46 с.

Формат 60*84/16. Папір офіс. Гарнітура Cambria.
Друк офс. Ум. друк. арк. 1,6.
Тираж 50 шт.